יומן אירועים ברלין בשער

מה יקרה שם חוץ מנוכחות ישראלית משולשת?

פסטיבל ברלין, אחד משלושת הגדולים, מתוכנן בקדחתנות למהדורה ה־39 שלו. מנקודת־מבט ישראלית זוהי מהדורה לתיפארת, כי בפעם הראשונה, מאז 2000 שנה, הצליחה ישראל להכניס שלושה סרטים למיסגרות הריש־מיות באירוע קולנועי בעל חשיבות כזאת.

הקיץ של אביה ישתתף בתחרות הרישמית, בנבל המילחמה ההיא שולב בתוכנית היוקרתית של פורום הקולנוע הצעיר ואילו רסיסים של הלם קרב. סרט חדש שלא הוצג עדיין בישראל, צורף למיסגרת האינפורמטיבית של פותם הרישמית בפסטיבל, אפשר להזכיר את קאמיל קלודל, סירטו הראשון כבימאי של הצלם ברונו נויטן, המוכרש לאהובתו של הפסל אוגוסט רודן. סרט אחר מוקדש למחנך השווייצי הגדול יוהן היינריך פסטאלוצי. זה שיתוף הפעולה ההפקתי הראשון של מיזרח גרמניה עם ארץ מערבית, במיקרה זה שווייץ, והבימאי הוא השווייצי פטר פוך־גונטן. בכיר קולנועני ספרד, קארלוס סאורה, שולח סרט חדש, בשם לילה חשוך, כנראה על מנת להמתיק את טעם הכישלון של אלדוראדו. סירטו הקודם, שנחל מפלה בקאן, ומאז קוצר כמעט בשליש על־ידי הבימאי עצמו, מתוך ניסיון להציל משהו מן ההריסות.

ומעל לכולם, תהיה שם נבחרת כבדה ומכובדת מאוד מארצות־הברית. מדובר בלפחות ארבעה או חמישה מן הסרטים המדוברים ביותר בימים אלה. ההחלטה הסופית טרם נפלה, אולם כבר עתה ברור לכל שגם אם לא יהיו אלה הסרטים הטובים ביותר, כולם, ללא יוצא מן הכלל, ירוצו אליהם.

תדרך חובה לראות:

★★★★ **סיביריאדה** (אורלי, תל־אביב) — אפוס רחב־ידיים שיכול לשמש משל לתולדות רוסיה הגדולה במאה הזאת. דרך תולדותיו ואנשיו של כפר קטן שבערבות סיביר משחזר אנדרה קונצ'לובסקי את ההיסטוריה מה־שנים שקדמו למהפיכה האדומה ועד לשלהי שנות ה־60. סרט ארוך שכדאי להתמודד איתו.

★★★★ **דג ושמו ונדה** (טיילת ושחף, תל אביב) — ג'ון קליז, אחד הדגים הנדירים באקווריום הקולנועי (מכון פולטי, מונטי פייטון). כתב תסריט והינחה את דמויותיו כך שכל רגע הוא בידור, שנינות, רומנטיקה ועוקץ. הצ־ווות המיקצועי לא מפגר אחריו. ג'יימי לי קרטיס מתגלה כקומיקאית אירו־טית. לידה מייקל פאלין כגמגמן תמים וקווין קליין כמאהב המפסידן.

עדנה סיינרו ■

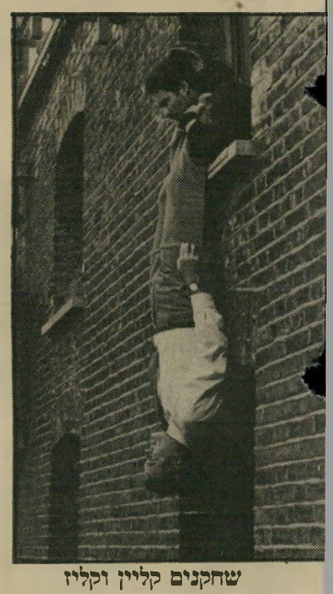

שחקנים קליין וקליז דמעות־צחוק ב־דג ושמו ונדה"

שאפיק זאיד – קרישנה הולך העירה

גניבות אנושיות

סאלם בומבי (פריז, תל־אביב, הודו) – נער הודי, שגורש מביתו בכפר משום שאי־בד כמה מעות שהיו דרושות לקיום המישפחה, מגיע לכרך הגדול, בומבי, ומנסה להרוויח מהר את סכום־הכסף האבוד ולחזור הביתה.

סביב עלילותיו של הנער, קרישנה, מצטייר דיוקנה של העיר בומבי או ליתר דיוק, של פרבריה הגדושים בזונות, בסרסורים, בנרקומנים, ובילדים חסרי־בית – עולם שהאמנות העלוגה שבו היא ההישרדות.

מירה נאיר, בימאית צעירה שזה סירטה העלי־לתי הראשון, רכשה קודם לכן ניסיון עשיר בסירטי תעודה, עובדה המורגשת היטב בדרך הגשת ה־סרט.

היא צילמה בשכונות שבהן מתרחש הסיפור, בתנאים שנחשבו לבלתי־אפשריים, והתוצאות אכן אוטנטיות מאוד.

כוחו של הסרט דווקא בסירובו להתחנף לליבם הרחום של הצופים וניסיונו להציג עובדות כפשוטן, מבלי לגלוש למלודרמאטיות מיותרת. רוב האירו־עים מובאים מבעד לעיניו של קרישנה. תוך כדי חלוקת תה תמורת פרוטות הוא נתקל בקורבנות הדומים לו. הוא מצטרף לתבורת נערים בני גילו המתקיימים מגניבות קטנות. הוא הופך לחלק בלתי־נפרד מן ההמון שמקום מגוריו הוא הרחוב. ואם לעיתים הוא מבקש להתערב לטובת מישהו, הוא מגלה עד מהרה שזה חסר־סיכוי.

החיסרון היחידי של הסרט הוא יתר ליטוש. נאיר, שלמדה במערב, מצלמת כפי שעושים זאת שם, ועל כן הסרט נראה יותר כמבט של זר אוהד על הודו מאשר כזעקה מבפנים. אבל זו תלונה למבקרים מלומדים, שאינה מורידה מערך הסרט.

שירלי מקליין ונאבין צ'ודהרי – בלעדיות

לשחק אותה

מאדאם סוזאנצקה (צפון, תל־אביב, בריטניה) – סר־טים כאלה הם תגיגה לשח־קן/ית הראשי/ית. אפשר להתיר את השרוכים, להוריד את העליים הלוחצות ולתת דרור מוחלט לכל המאניירות, כי שום דבר לא יכול להיראות מוגזם. ועל כן, יש להניח, ששירלי מקליין שאבה הנאה רבה מהופעתה כאן, בדמות של מורה מזדקנת לפסנתר, קאפריזית, עקשנית, המתעלמת מכל העולם סביבה. היא אכסצנטרית עד הסוף ומאוד גאה בכך.

מאדאם סוזאנצקה בוחרת את תלמידיה בקפידה. רק מוכשרים, מסורים, המקבלים מרות עד הסוף, מתקבלים לטרקלינה. ומן הרגע שהם שם, הם שייכים לה בלעדית. היא מנהלת את חייהם, לא רק במה שקשור לנגינה, וכל חריגה מצוויה המפורשים נחשבת לבגידה בלתי־נסלחת.

כאלה בערך היחסים בין מאנק, נער הודי כבן 16, לבין הגברת הנכבדה, שגרה בבית לונדוני ישן, שבו גרים עוד אנשים המתקשים להשלים עם הזמן העובר, ממש כמוה. מאנק מוכשר מאוד, אבל גם שובב, והוא אוהב את אמו, שאופה מעדנים הודיים למיסעדות ולבתי כל־בו כדי לממן את שיעוריו. העימות בין האם למורה הוא בלתי־נמנע.

גון שלזינגר המנוסה מספק למקליין את כל הסצינות הגדולות ומעמיד לצידה דמויות־מישנה המשקפות את בעיותיה, אבל אינן מאפילות עליה. אבל הוא נחפז להתייחס למצב הסוציאלי הנוכחי בלונדון. וכאן הוא כושל. היחסים בין מהגרים לבני־המקום, אי־סובלנות, רדיפת־בצע, כל אלה ודאי קיימים, אבל ראויים לטיפול שורש עמוק.

מישל פייפר ומתיו מודין – קצב עירני ותוסס

חמודים ומבולבלים

נשואה למאפיה (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות הברית) – הבימאים המעניינים יותר שיש היום בהוליווד. כל אחד מסרטיו הוא מין קריאת תגר חוצפנית למוס־כמות והוא מצליח להסתדר היטב עם חריגותיו. הפעם זאת קומדיית מתח שבמרכזה בלונדית מבולבלת, אבל לא עד כדי כך שלא תבחין בין טובים ורעים וסוכן אפ־בי־איי מפוזר, שלמרות זאת ממלא את משימותיו על הצד הטוב יותר.

מישל פייפר היא הבלונדית, אשתו של מחסל מן המאפיה, שאינה מרוצה מן התעסוקה של הבעל, הגוזלת ממנה את מנוחתה. הבעל, ככל פקיד בורגני מכובד, אינו מבין מה טענותיה, הוא בסך הכל מוחק מדי פעם איזשהו ברנש במיצוות הבוס תמורת משכורת נאה. אבל עד מהרה מסתבר שהאשה צודקת. היא הופכת לאלמנה ורוצה לשכוח מן החברים הנלוזים של הבעל ולפתוח בחיים חדשים. הבוס חושב אחרת, הוא דווקא רוצה אותה קרוב ומפעיל אמצעי־שיכנוע ידועים. ואילו מן הצד, עוקב הסוכן אחרי המעשה ומקווה להפיל את הבוס בפח, ובלי כל כוונה, מתאהב בבלונדית ששימשה במיקרה זה כפיתיון.

סירטי קולנוע בטלוויזיה

*** **איש בעל עקרונות** (יום רביעי, 8 בפברואר, בשעה 22.10, קולומביה) – **סרט פוליטי שיקפיץ את בריוני הימין ממקומם. מעשה בבורגני מסור הדוגל בחוק וסדר ובמנהיג חזק. בהתחלה הוא רק מדבר, אחר כך הוא מתנדב, ובהדרגה הופך ממכה ורוצח למנהיג רוצחים, הכל למען האומה, כמובן. זה קורה לא רק באמריקה הלאטינית. בימאי: פראנסיסקו נורדן.**

*** **מלך עכברוש** (יום שישי, 10 בפברואר, בשעה 22.15, ארצות־הברית) – **סטאלאג 17 במיזרח הרחוק. שבוי אמריקאי ממולח גורף כסף מעסקיו עם השובים במחנה הענק שהקימו הי־פאנים בסינגפור, במילחמת־העולם השניה. בני־הברית האירופים המסורים רואים את העניין בעין עקומה. פחות ציני ויותר בוטה מבילי ויילדר, אבל העימות בין גורג' סיגל לטום קורטני שווה צפייה.**

*** **גם גיבורים נופלים** (יום רביעי, 15 בפברואר, בשעה 22.10, ארצות־הברית) – **סירטו האחרון של האמפרי בוגארט, מבוסס על רומאן מריר של באד שולברג החושף את השחיתות של עולם האיגרוף, מבעד לעיניו של עיתונאי שכשל לכפר על חטאיו. רוד שטייגר ואנתוני קווין עוזרים, מארק רובסון הוא הבימאי.**